

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24CoE/54/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2309213454
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Krajčovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2309213454.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v exekučnej veci v prospech oprávneného: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, zastúpeného spoločnosťou: Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti povinnému: W. Y., rod. Y., nar. X.X.XXXX, bytom E. č. XXX, pre vymozenie 960,59 Eur s príslušenstvom a trov exekúcie, vykonávanej súdnym exekútorom: JUDr. Rudolf Krutý, so sídlom Bratislava, Záhradnícka 60, pod sp. zn. EX 5722/09, na odvolanie oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Galanta zo dňa 29.6.2012, č.k. 15Er/605/2009-19 a o návrhoch na prerušenie konania, takto

rozhodol:

Odvolací súd návrhy oprávneného na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) a písm. c) Občianskeho súdneho poriadku **z a m i e t a**.

Napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením prvostupňový súd v I. výroku exekúciu vedenú súdnym exekútorom JUDr. Rudolfom Krutým pod spisovou značkou EX 5722/09 zastavil a v II. výroku súdnemu exekútorovi JUDr. Rudolfovi Krutému priznal náhradu trov exekúcie vo výške 76,- Eur, ktoré mu je povinný zaplatiť oprávnený. V III. výroku vstup Združenia na ochranu finančného spotrebiteľa OFS ako vedľajšieho účastníka do exekučného konania nepripustil.

V súvislosti s III. výrokom súd rozhodnutie odôvodnil právne aplikáciou ust. § 93 ods. 1, 2, 3 a 4, § 251 ods. 4, § 251 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku a ust. § 37 ods. 1, 2 a 3 Exekučného poriadku. V tejto časti vecne prvostupňový súd argumentoval tým, že vedľajšie účastníctvo je inštitútom patriacim výlučne do sporového konania, v ktorom účastníci vystupujú v postavení navrhovateľa (žalobcu) a odporcu (žalovaného). Výslovne vylúčené je vedľajšie účastníctvo v konaní o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je. V nespоровom, resp. mimosporovom konaní, kde sú účastníkmi aj tí, o právach alebo povinnostiach ktorých sa má konať, nejestvuje možnosť vedľajšieho účastníctva. Vedľajšie účastníctvo ako inštitút len základného konania už zo svojej podstaty je v exekučnom konaní pojmovovo vylúčené. Z týchto dôvodov ustanovenie § 93 O.s.p. o vedľajšom účastníctve nie je na exekučné konanie aplikovateľné. K rovnakému záveru sa priklonil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení 1 Cdo 106/2008 zo dňa 25.11.2008. Na základe vyššie uvedeného súd rozhodol tak, ako je uvedené v prvej výrokovej vete tohto uznesenia a vstup Združenia na ochranu finančného spotrebiteľa OFS ako vedľajšieho účastníka do exekučného konania nepripustil.

Zvyšné časti napadnutého rozhodnutia súd odôvodnil právne aplikáciou ust. § 41 ods. 2 písm. d), § 57 ods. 2, § 196, § 197, § 200, § 203 ods. 1, 2 a 3 Exekučného poriadku ako i § 45 ods. 1, 2, 3 zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, ust. § 25 ods. 1, 2 zák. č. 129/2010 o spotrebiteľských úveroch, § 1 ods. 1, § 2 písm. a/ a b/, § 3 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, § 3 ods. 1, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 1, ods. 4 písm. r/, ods. 5, § 54 ods. 1, 2, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 14

vyhlášky MS SR č. 288/1995 Z.z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov, ale i Smernicou rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a rozsudkami Súdneho dvora (ES) vo veci C-240/98 z 27.6.2000 Oceáno Grupo Editorial SA proti Roció Murciano Quintero, vo veci C-168/2005 z 26.10.2006 Elisa Mariá Mostaza Claro proti Centro Móvil Milenium SL, vo veci C-243/2008 z 4.6.2009 Pannon GSM Zrt proti Erzsébet Sustikné Györfi a vo veci C-40/2008 Asturcom Telecomunicaciones SL proti Cristina Rodriguez Noguiera.

Vecne potom prvostupňový súd argumentoval tým, že mal riadne preukázané, a to predložením Zmluvy o úvere a Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré sú súčasťou zmluvy o úvere, že súčasťou obsahu formulárovej zmluvy, ktorú oprávnený v rámci svojej podnikateľskej činnosti používa v prípadoch uzatvárania zmlúv rovnakého druhu a neurčitého počtu je aj rozhodcovská doložka - článok 17. Podľa názoru súdu je však dojednanie rozhodcovskej doložky uvedenej v danom článku Obchodných podmienok, neprijateľnou podmienkou, ktorá je zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná. Táto doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, tým že znemožňuje spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia prípadného sporu a ponecháva ho výlučne na vôli dodávateľa. O takúto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak síce spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa takejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu alebo podať návrh na štátnom súde, ak by chcel zabrániť rozhodcovskému konaniu. Napokon ani doložka umožňujúca dodávateľovi výber rozhodcovského konania nenaplnia záujem na ochrane spotrebiteľa. Rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobne nevyjednal a nemal na výber, vzhľadom na jej splnenie s ostatnými štandardnými podmienkami, pričom v zmysle jej znenia sa vopred vzdal práva výberu, kde sa budú možné spory medzi stranami riešiť. Povinný mal len možnosť zmluvu ako celok odmietnuť, alebo podrobiť sa všetkým úverovým podmienkam, a teda aj tomu, že prípadný spor sa bude riešiť v rozhodcovskom konaní. Podľa názoru súdu, už len tieto skutočnosti možno považovať za dostačujúce na záver o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky vzhľadom na zásadný dopad tejto zmluvnej podmienky na vzťahy medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Takto formulovaná doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, a preto je v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná. Rozhodcovská doložka je neprijateľná, pretože nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná a núti spotrebiteľa sa podrobiť výlučne rozhodcovskému konaniu. Neprijateľná rozhodcovská doložka sa prieči dobrým mravom a výkon práv a povinností z takejto doložky odporuje dobrým mravom. Akékoľvek plnenie priznané rozhodcom na základe rozhodcovskej doložky, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, je plnením, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi. Na základe vyššie uvedených skutočností dospel prvostupňový súd k záveru, že exekúciu vedenú pred súdnym exekútorom JUDr. Rudolfom Krutým je potrebné zastaviť, nakoľko dojednanie rozhodcovskej doložky vo všeobecných podmienkach, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou Zmluvy o úvere, na základe ktorej bol vydaný exekučný titul, bolo v rozpore s dobrými mravmi, vyššie citovanými ustanoveniami slovenského právneho poriadku ako aj právneho poriadku Európskeho spoločenstva, a to najmä s ustanoveniami smernice Rady č. 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Výkon práv a povinností z takejto doložky odporuje dobrým mravom, nakoľko takto dojednanou rozhodcovskou doložkou bola odopretá ochrana spotrebiteľa, ktorú mu poskytujú vyššie uvedené ustanovenia (§ 52 a nasl. OZ a ustanovenia smernice rady č. 93/13/EHS). Dojednaná rozhodcovská doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a to v neprospech spotrebiteľa.

Proti III. výroku o nepripustení vedľajšieho účastníctva na strane povinného podalo odvolanie Združenie na ochranu finančného spotrebiteľa OFS, ktoré navrhovalo, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové prejednanie. Okrem iného uviedlo, že podľa § 93 ods. 3 O.s.p. o prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh a z odôvodnenia napadnutého uznesenia nevyplýva, aby niektorý z účastníkov namietal neprípustnosť vstupu vedľajšieho účastníka do konania. Podľa jeho názoru súd rozhodoval arbitrárne, bez zákonného opodstatnenia a bez predpokladu, ktorý vyplýva z uvedeného ustanovenia O.s.p., pri absencii návrhu na takéto rozhodnutie má črty súdnej svojvôle. Vstup a pôsobenie vedľajšieho účastníka v súdnom konaní je výsledkom objektivizovanej zákonnej a spoločenskej objednávky so zámerom chrániť vyššie sociálne princípy. Podľa názoru odvolateľa je vstup vedľajšieho účastníka do exekučného konania zákonný, odôvodnený a spoločensky žiadaný, pretože priemerný spotrebiteľ nedokáže poukázať na neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách a nedokáže náležite argumentovať a brániť sa proti nezákonne vedeným exekúciám a taktiež súdy si dôsledne neplnia svoju funkciu ex offio zabezpečiť zákonný, spravodlivý a nestranný exekučný proces. Na podloženie svojich tvrdení, odvolateľ poukázal na rozhodnutia

slovenských súdov (Uznesenie Krajského súdu Prešov, sp. zn. 6CoE/179/2011 zo dňa 24.1.2012, Uznesenie Okresného súdu Piešťany, sp. zn. 6Er/84/2009 zo dňa 18.10.2011, Uznesenie Okresného súdu Dolný Kubín, sp. zn. 8Er/22/2011 zo dňa 3.4.2012). Súčasťou odvolania bol i návrh Združenia na ochranu finančného spotrebiteľa OFS na prerušenia konania podľa § 109 ods. 1 písm. c) O.s.p. s tým, že prejudiciálnu otázku pre Súdny dvor EÚ združenie predloží na výzvu súdu.

Proti tomuto rozhodnutiu v časti, v ktorej bola exekúcia zastavená, podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie aj oprávnený, ktorý sa domáhal, aby odvolací súd napadnuté uznesenie v celom rozsahu zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Dôvodil tým, že súd rozhodol nad rámec zverenej právomoci (§ 205 ods. 2 písm. b) O.s.p.), že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný (§ 205 ods. 2 písm. a) O.s.p.), že súd svojím postupom odňal účastníkom možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. d) O.s.p.), že súd nedostatočne zistil skutkový stav, pretože nevykonal náležité dokazovanie, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.). V rozsiahlom odôvodnení svojho odvolania sa oprávnený venoval každému odvolaciemu dôvodu osobitne.

K odvolaciemu dôvodu v zmysle § 205 ods. 2 písm. b) O.s.p. argumentoval tým, že súd nesprávnou a ústavne nesúladnou interpretáciou sa postavil do pozície orgánu vykonávajúceho komplexné preskúmanie exekučného titulu. Exekučný súd nie je legitímne schopný vykonávať úkony smerujúce k opätovnému komplexnému rozhodovaniu o veci s tým, že výsledkom takéhoto rozhodovania je úplná nemožnosť vykonať právo pre veriteľa vmanévrovaním veriteľa do situácie ako by bol exekučný titul zrušený. K takémuto postupu došlo v situácii, keď už exekučný súd preskúmal súlad exekučného titulu so zákonom s výsledkom absolútnej nerozpornosti. Súd je pritom limitovaný ust. § 40 v spojení s § 43 ZoRK. Exekučný súd ale nie je súdom v zmysle § 40 a nasl. ZoRK a nekoná teda o zrušení rozhodcovského rozsudku a ani nepokračuje v konaní vo veci. V rámci princípu právnej istoty nemôže všeobecný súd dotvárať svoje rozhodovacie oprávnenia smerujúce k zamedzeniu účinkom rozhodcovského rozsudku na právne postavenie dlžníka tam, kde neexistujú a to preto, že z vôle zákonodarcu existujú na inom mieste a v inom čase tam, kde to platné právo zaraďuje. Ochrana práva, na ktorú existovala § 40 a nasl. ZoRK vymedzená procesná cesta, nie je možné využiť dodatočne po tom, čo takýto prostriedok už nemožno uplatniť a to cestou kontroly rozhodcovského rozhodnutia exekučným súdom. Úspešný žalobca v rozhodcovskom konaní stráca vplyvom nahradenia opraveného procesu indikovaného ust. § 40 a nasl. ZoRK revíznym procesom exekučného súdu všetky svoje justičné práva spojené s právom na súdnu ochranu a s právom na spravodlivý súdny proces. Povinnosťou všeobecných súdov v situácii, keď právny predpis povoľuje dvojité výklad jeden ústavne konformný a jeden ústavne nekonformný vykladať právny predpis spôsobom ústavne konformným. Odvolateľ ďalej zdôraznil aj problém plynutia času s tým, že § 41 ZoRK stanovuje lehotu, v ktorej účastník konania môže podať žalobu o zrušení rozhodcovského rozsudku s cieľom zabezpečiť právnu istotu. Právna úprava, ktoré umožňuje bez časového obmedzenia zasahovať do právoplatných rozhodnutí, je v materiálnom právnom štáte neakceptovateľná, pretože je v rozpore s princípom právnej istoty a ochrany dôvery všetkých subjektov práva v právny poriadok. Zákonodarca priznal všeobecným súdom právomoc posudzovať zákonnosť rozhodnutí rozhodcovských súdov iba v rámci konania o zrušení rozhodcovského rozsudku. Všeobecný súd už nebol povinný zaoberať sa skúmaním či príslušné deklaratórne rozhodnutie rozhodcovského súdu bolo vydané s právnymi predpismi. Exekučný súd musí s rozhodcovským rozsudkom nakladať rovnako ako s rozsudkom všeobecného súdu. V opačnom prípade by porušil zásadu rovnocennosti a neprípustne uplatnil rozdielny procesný postup. Rozsudkom rozhodcovského súdu je exekučný súd viazaný rovnako ako je viazaný rozsudkom všeobecného súdu. V štádiu posudzovania splnenia zákonných predpokladov pre poverenie súdneho exekútora nie je exekučný súd oprávnený posudzovať vecnú správnosť, teda skutkové a právne závery rozsudku všeobecného súdu, ani rozsudku rozhodcovského súdu. Exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť, či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom.

Ak sa súd nestotožní s interpretáciou obsiahnutou v úvodnej argumentácii odvolania, oprávnený žiadal, aby súd postupom podľa § 109 ods. 1 písm. b) O.s.p. prerušil konanie a podal Ústavnému súdu SR návrh na konanie o súlade § 44 ods. 2 veta prvá a druhá Exekučného poriadku s čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy SR a to pre rozpor s princípom právnej istoty a princípom ochrany dôvery všetkých subjektov práva v právny poriadok. Z rozhodnutia ÚS SR sp. zn. II.ÚS 269/09 zdôraznil, že ak účastník konania podnikne, aby všeobecný súd podal návrh ústavnému súdu na preskúmanie súladu aplikovanej normy s ústavou, má súd možnosť buď vykonať ústavne konformný výklad právnej normy alebo vysvetliť, prečo

považuje bez ďalšieho právnu normu za ústavne súladnú alebo sa stotožní s návrhom účastníka a podá vec ústavnému súdu.

K odvolaciemu dôvodu, že v danej veci sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, odvolateľ uviedol, že súd interpretoval a aplikoval označené ustanovenie tak, ako keby upravovalo konanie bez návrhu vždy vtedy, ak súd zistí v rozsudku rozhodcovského súdu nedostatky bližšie špecifikované v ust. § 45 ods. 1 písm. b) alebo c) ZoRK. Ust. § 45 ods. 2 ZoRK, ale explicitne upravuje konanie bez návrhu v prípade zistenia nedostatkov v rozhodcovskom konaní a nie v rozsudku rozhodcovského súdu. Vyslovil názor, že exekučný súd môže pristúpiť k zastaveniu exekučného konania realizovaného na základe takéhoto rozhodnutia len na návrh účastníka.

K odvolaciemu dôvodu, že súd svojím postupom odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom odvolateľ argumentoval tým, že súd ignoroval všetky procesné zásady súdneho rozhodovania v právnom štáte spojené s exekučnou vecou. Predovšetkým súd porušil princíp legality, ako aj zásadu začatia konania na návrh, rovnosť účastníkov, právo na spravodlivý súdny proces a dvojínštančnosť súdneho konania. Poukázal na ust. čl. 12 ods. 2 Ústavy SR a čl. 14 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v ktorých je zakotvený všeobecný zákaz diskriminácie a tvrdil, že tento zákaz je nutné aplikovať i na výkon a ochranu práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivý súdny proces, práva vlastníť majetok ako aj na výkon a ochranu práva na pokojné užívanie majetku. V danom prípade exekučný súd zaobchádzal odlišne s povinným na jednej strane a oprávneným na strane druhej. Oprávnený mal pred exekučným súdom výrazne nevýhodné postavenie a bolo s ním zaobchádzané odlišne, pričom v okolnostiach daného prípadu nemožno vyšpecifikovať také skutočnosti, ktoré by mohli objektívne a rozumne ospravedlniť takéto odlišné zaobchádzanie. Tieto odlišnosti v zaobchádzaní odvolateľ videl v tom, že súd nevypočul oprávneného, neoboznámil oprávneného so stanoviskami, tvrdeniami a dôkazmi. Exekučný súd použil dôvod iného postavenia v súvislosti s postavením oprávneného ako podnikateľského subjektu a pre toto jeho iné postavenie ho vylúčil z možnosti zhmotnenia akejkoľvek majetkovej hodnoty, ktorá mu právom patrí z titulu platnej zmluvy o úvere. Postupom exekučného súdu došlo i k porušeniu zásady rovnosti zbraní, zásady kontradiktórnosti súdneho konania a práva na rozhodovanie podľa relevantnej právnej normy. V súvislosti s ústavnou potrebou aplikácie relevantných právnych noriem oprávnený poukázal na to, že exekučný súd založil a odôvodnil svoje rozhodnutie na normatívnej úprave, ktorá nemá v Slovenskej republike povahu prameňa práva a preto sa ňou exekučný súd nemohol riadiť resp. nemohol z jej aplikácie vyvodzovať určujúce závery formujúce konečné rozhodnutie. Smernica totiž nemá všeobecnú záväznosť ako nariadenie a nemá ani priamy účinok. Za neprípustné a nemožné označil tiež, ak súd svoje rozhodnutie založil na viacerých rozhodnutiach Súdneho dvora EÚ, ktoré nemajú všeobecnú záväznosť, keďže ich adresátom nebol členský štát. Porušením princípu rovnosti zbraní bol oprávnený uvedený exekučným súdom do takého postavenia, ktoré bolo podstatne nevýhodnejšie ako postavenie iných strán konania a iných osôb v porovnateľnom postavení. Odvolateľ namietal, že nemal možnosť reagovať na akékoľvek tvrdenia, argumenty a dôkazy, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie exekučného súdu, nemal možnosť ovplyvniť prípravu obsahu jeho rozhodnutia. Súdne konanie tak neprebiehalo v duchu práva na spravodlivý proces a osobitne s dodržaním zásady o rovnosti zbraní. Právo na kontradiktórne konanie v sebe zahŕňa nielen možnosť predložiť dôkazy, ale zároveň aj oboznámiť sa so všetkými predloženými dôkazmi alebo stanoviskami a vyjadriť sa k nim s cieľom ovplyvniť súdne rozhodnutie. Oprávnený pritom nebol oboznámený s tým, že exekučný súd vedie konanie, v ktorom opätovne rozhoduje o jeho právach. Nebol oboznámený s obsahom dôkazov, argumentov a tvrdení, nemal možnosť sa k nim vyjadriť a nemal možnosť navrhnúť dôkazy na podporu svojich argumentov a tvrdení. Exekučný súd napadnutým rozhodnutím vylúčil akúkoľvek možnosť podania opravného prostriedku vo vzťahu k meritu veci a úplným uskutočnením judičiálneho procesu v podmienkach exekučného konania tak porušil zásadu dvojínštančnosti súdneho konania, čo je v podmienkach právneho štátu neprípustné a porušuje právo na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces.

K dôvodu odvolania, že súd nedostatočne zistil skutkový stav, odvolateľ argumentoval tým, že súd v napadnutom uznesení viackrát konštatuje skutočnosti ako by vykonal dokazovanie, pričom ale dokazovanie nevykonával a k záverom dospel len na základe domnienok bez reálneho zistenia skutočného stavu. Ak by sa i postup súdu považoval za vykonávanie dokazovania, toto dokazovanie nebolo vykonané zákonným spôsobom, keďže účastníci nemali možnosť sa k vykonaným dôkazom vyjadriť a navrhnúť ďalšie dokazovanie. Postupom súdu tak bola účastníkom odňatá možnosť konať pred súdom.

Ako posledný odvolací dôvod oprávnený uviedol, že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V tejto súvislosti argumentoval tým, že aj v prípade, ak by sa akceptoval názor súdu, že mu patrí istá revízná právomoc, táto právomoc by nebola bez obmedzení, keďže právoplatný rozhodcovský rozsudok je záväzný pre účastníkov a všetky orgány a o rovnakej veci sa nemôže pojednávať znova. Rozsah oprávneného prieskumu exekučného súdu vymedzuje odvolateľom cit. ust. § 45 ZoRK, v ktorom nie je obsiahnuté oprávnenie preskúmať rozhodcovské rozhodnutie. S poukazom na § 45 ods. 1 písm. c) ZoRK zdôraznil, že súd nie je oprávnený skúmať súlad rozhodcovskej doložky s dobrými mravmi, ale iba či plnenie priznané rozhodcovským rozsudkom je v súlade s dobrými mravmi. Ak by odvolací súd napriek tomu usúdil, že exekučný súd je oprávnený skúmať platnosť rozhodcovskej doložky, oprávnený tvrdil, že táto je platná s poukazom na ust. § 53 ods. 1, 4 písm. r) Občianskeho zákonníka, keďže doložka nestanovuje, že spory budú riešené výlučne v rozhodcovskom konaní, účastníkom zmluvy bola daná možnosť voľby, či sa obrátia na rozhodcovský alebo riadny súd. Nejde pritom o fiktívnu možnosť voľby, ale reálnu a skutočnú a preto nejde o neprijateľnú podmienku. Nie je možné sa pritom stotožniť s názorom, že pre spotrebiteľa je konanie rozhodcovského súdu nevýhodné, resp. že by samo osebe spôsobovalo akúkoľvek nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Oprávnený vyslovil nesúhlas i s právnym posúdením zmluvy o úvere ako zmluvy o spotrebnom úvere v zmysle Zákona o spotrebiteľských úveroch a to napriek tomu, že prvostupňový súd v preskúmanom uznesení výslovne skonštatoval, že v danom prípade sa nejedná o zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Uviedol, že zmluva o úvere je absolútny obchod, na ktorú je nevyhnutné vždy aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka. Zmluva pritom obsahuje všetky podstatné náležitosti úverovej zmluvy v zmysle § 497 Obchodného zákonníka a preto v nej nemusela byť ako podstatná náležitosť dohodnutá okrem iného aj ročná percentuálna miera nákladov, ako to podľa odvolateľa aj nesprávne uvádza v odôvodnení prvostupňový súd (hoci takúto argumentáciu prvostupňový súd nepoužil). S poukazom na ust. § 2 písm. b) a § 4 ods. 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch uzavrel, že oprávnený neposkytuje klientom spotrebiteľské úvery na základe Zákona o spotrebiteľských úveroch. V ďalšom odvolateľ poukázal na nesprávne posúdenie neprimeranosti úrokov z omeškania a poplatkov v súvislosti s poskytnutým úverom, hoci prvostupňový súd v odôvodnení preskúmaného uznesenia sa touto otázkou vôbec nezaoberala.

Následne doručil oprávnený prostredníctvom svojho právneho zastúpenia i návrh na prerušenie konania postupom podľa § 109 ods. 1 písm. c) O.s.p. a čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ. Oprávnený napadol priamu aplikáciu smerníc Európskej únie a rozhodnutí Súdneho dvora EÚ všeobecným súdom a žiadal, aby sa súd zaoberal aj rozhodnutiami a tými odôvodneniami Súdneho dvora EÚ, ktoré sú v prospech tvrdení oprávneného. Zdôraznil, že smernica nemá všeobecnú záväznosť ako nariadenie, pričom právo členského štátu po uplynutí transpozičnej lehoty musí byť v súlade s ustanoveniami smernice. Ak potom bola smernica prebratá do Slovenského právneho poriadku správne a včas, je nutné aplikovať slovenskú právnu úpravu. Samotná smernica teda nemôže ukladať povinnosti jednotlivcovi, takže sa na ňu nemožno proti nemu odvolávať. Podľa odvolateľa prvostupňový súd sa vyššie uvedenou judikatúrou Súdneho dvora EÚ nevysporiadal a nezdôvodnil prečo priamo aplikoval ustanovenia Smernice 93/13/EHS. Podľa odvolateľa tvrdenie súdu, že Smernica rady 93/13/EHS považuje riešenie sporov zo spotrebiteľských zmlúv v rozhodcovskom konaní za neprimerané, je nepreukázanou domnienkou súdu, ktorý sa navyše neodvoláva na žiadne presné a jasné znenie smernice. V tejto súvislosti poukázal na znenia smernice v písm. q) ods. 1 prílohy v rôznych jazykových verziách, pričom uzavrel, že z nich vyplýva, že spotrebiteľská zmluva nesmie od spotrebiteľa vyžadovať, aby spory riešil výlučne akýmsi osobitným typom arbitráže, ktorá nie je upravená právnymi predpismi a kde rozhodcovia nie sú povinní aplikovať príslušné hmotné právo. Podľa odvolateľa súd sa nijako nevysporiadal s výkladovými pravidlami uvedenými v predmetnej smernici a nijako nezdôvodnil prečo považuje rozhodcovskú doložku za neprijateľnú podmienku zmluvy o úvere. Je toho názoru, že v danom prípade je nutné požiadať o výklad pojmu „nekalá zmluvná podmienka“ v kontexte tohto sporu Súdny dvor EÚ. S poukazom na rozhodnutia rôznych súdov i odbornú literatúru zdôraznil, že prejudiciálnu otázku môže podať ktorýkoľvek súdny orgán členského štátu v ktoromkoľvek štádiu konania, ktoré pred ním prebieha, bez ohľadu na povahu súdneho rozhodnutia, ktorým sa konanie končí. Súdnemu dvoru EÚ by mala byť daná príležitosť posúdiť exekučné konanie týkajúce sa záväzkových vzťahov v rámci spotrebiteľských zmlúv komplexne tak, aby účastníkov konania zbavilo právnej neistoty vyplývajúcej z doterajšieho výkladu únieového práva a následnej aplikácii všeobecnými súdmi Slovenskej republiky. Odvolateľ je teda toho názoru, že v danom prípade je potrebné požiadať súdny dvor EÚ o výklad čl. 17 a čl. 47 Charty základných práv EÚ a to v súvislosti s výkladom pojmu „neprijateľná zmluvná podmienka“ v kontexte

Smernice rady 93/13/EHS. S poukazom na uvedené potom oprávnený žiadal, aby súd na základe § 109 ods. 1 písm. c) O.s.p. a čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ rozhodol nasledovne:

„Konanie sa prešuje podľa § 109 ods. 1 písm. c) O.s.p. a Súdnemu dvoru Európskej únie sa na základe čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie predkladajú prejudiciálne otázky v nasledujúcom znení:

1. Má sa ust. písm. q) ods. 1 prílohy smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať tak, že za každých okolností zakazuje rozhodovať spory v rámci spotrebiteľských zmlúv na základe rozhodcovskej doložky prostredníctvom rozhodcovských súdov?

2. V prípade zápornej odpovede Súdnemu dvoru na prvú otázku, je možné ust. písm. q) ods. 1 prílohy smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať tak, že mu neodporuje uzatvorenie takej rozhodcovskej doložky, ktorá ustanovuje, že „všetky spory vzniknuté zo zmluvy (vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie) budú riešené a) pred stálym rozhodcovským súdom, ktorý vykonáva svoju činnosť na základe zákona a voči jeho rozhodnutiu možno podať žalobu o zrušenie všeobecnému súdu podľa zákona, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na rozhodcovskom súde, alebo b) pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na súde s tým, že ak ktorákoľvek zo zmluvných strán podá žalobu na všeobecnom súde, považuje sa táto skutočnosť za rozvazovaciú podmienku rozhodcovskej doložky, čo však neplatí, ak pred podaním žaloby na súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd vo veci, v ktorej je rozhodcovskou doložkou v súlade s vnútornými predpismi rozhodcovského súdu založená právomoc rozhodcovského súdu?

3. Je v súlade s čl. 17 a čl. 47 Charty základných práv a EÚ také rozhodnutie vnútroštátnej súdu, ktoré aplikujú vnútroštátne procesné a aj hmotnoprávne ustanovenia s odkazom na smernicu 93/13/EHS zabráni vymožitelnosti reálnej pohľadávky veriteľa voči spotrebiteľovi?“

Povinný odvolací návrh nepodal, k odvolaniu oprávneného a Združenia na ochranu finančného spotrebiteľa OFS sa písomne nevyjadril.

Pôvodná povinná S. Y., nar. XX.X.XXXX, naposledy bytom E. XXXX, dňa XX.X.XXXX zomrela, v zmysle osvedčenia o dedičstve č.k. 15D/141/2013-22, Dnot 224/2013 zo dňa 4.9.2014, právoplatného dňa 22.9.2014, sa stala právnou nástupníčkou po poručiteľke W. Y., nar. X.X.XXXX, bytom E. XXX.

Oprávnený sa k odvolaniu Združenia na ochranu finančného spotrebiteľa OFS písomne vyjadril tak, že sa plne stotožňuje s názorom okresného súdu pričom poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 20Cdo/91/99 a 22Cdo/862/2000 i na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Cdo 106/2018, v ktorom NS SR vyslovil názor, že v exekučnom konaní je z povahy veci účastníctvo vylúčené a preto žiadal, aby odvolací súd rozhodnutie okresného súdu ako vecne správne v tejto časti potvrdil.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie Združenia na ochranu finančného spotrebiteľa OFS bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie Združenia na ochranu finančného spotrebiteľa OFS nie je dôvodné a je potrebné uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti ako vecne správne potvrdiť.

Odvolací súd odvolaniu vedľajšieho účastníka nevyhovел, pretože prvostupňový súd správne vo svojom odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že vedľajšie účastníctvo je inštitútom patriacim výlučne do sporového konania, v ktorom účastníci vystupujú v postavení navrhovateľa a odporcu. V nesporovom, resp. mimosporovom konaní, kde sú účastníkmi aj tí, o právach alebo povinnostiach ktorých sa má konať, nejestvuje možnosť vedľajšieho účastníctva. Odvolací súd konštatuje, že vedľajšie účastníctvo je inštitút len základného konania už zo svojej podstaty a v exekučnom konaní je pojmovo vylúčené. Z uvedených dôvodov ustanovenie § 93 O.s.p. nie je aplikovateľné v exekučnom konaní. Odvolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 1 Cdo 106/2008 zo dňa 25.11.2008,

z ktorého vyplýva, že NS SR nepripustil vstup Združenia na ochranu finančného spotrebiteľa OFS ako vedľajšieho účastníka do exekučného konania.

V súvislosti s návrhom Združenia na ochranu finančného spotrebiteľa OFS na prerušenie konania a následné predloženie veci Súdnemu dvoru Európskej únie podľa § 109 ods. 1 písm. c) O.s.p. z dôvodu objasnenia pochybností o možnosti vedľajšieho účasti v exekučnom konaní na ochranu spotrebiteľa, odvolací súd má za to, že v uvedenom prípade nie je potreba predkladať predmetnú otázku Súdnemu dvoru Európskej únie, nakoľko otázka zavedenia inštitútu vedľajšieho účasti je pomerne jednoznačná a konštantná (pozri bližšie Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky číslo III. ÚS 23/2013-8 zo dňa 15. januára 2013, Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 211/2011 zo dňa 10. októbra 2012, alebo Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 106/2008 zo dňa 25. novembra 2008). Tunajší súd navyše podotýka, že rozhodnutia, na ktoré sa príslušné Združenie odvoláva a tvoria súčasť prílohy k odvolaniu, nie sú opatrené doložkou právoplatnosti (čo znamená, že možno predpokladať ich zmenu/zrušenie odvolacím súdom) a v neposlednom rade, sú to rozhodnutia prvostupňové, a teda nemajúce tak zásadný právny význam (najmä v súvislosti s ich pomerom k rozhodnutiam inštančne vyšších súdov z hľadiska viazanosti s ich právnym názorom).

Vzhľadom na uvedené, tunajší súd nepovažuje za potrebné postupom podľa § 109 ods. 1 písm. c) O.s.p. konanie prerušiť a súčasne sa obrátiť s uvedenou skutočnosťou na Súdny dvor Európskej únie. Z toho dôvodu, príslušný návrh (v ktorom navyše plne absentuje/absentujú presne stanovené prejudiciálne otázky) Združenia na ochranu finančného spotrebiteľa OFS tunajší súd zamietol, ako nedôvodný.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie oprávneného bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p. a § 37 ods. 1 Exekučného poriadku - ďalej len EP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 202 ods. 2 O.s.p. a § 45 ods. 3 zák. č. 244/2002 Z.z.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), a dospel k záveru, že odvolanie oprávneného nie je dôvodné a napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa je potrebné ako vecne správne potvrdiť.

Ako prvé odvolací súd skúmal, či je súd v exekučnom konaní oprávnený zaoberať sa obsahovou stránkou rozhodcovského rozsudku.

V zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu. Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie.

V zmysle § 44 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení účinnom v čase vydania rozhodcovského rozsudku (ďalej len „ZORK“), tuzemský rozhodcovský rozsudok, ktorý sa stal právoplatným, je po uplynutí lehoty na plnenie v Slovenskej republike vykonateľný podľa osobitných predpisov. Takýmto predpisom je Exekučný poriadok.

V zmysle § 35 ZORK doručený rozhodcovský rozsudok, ktorý už nemožno preskúmať podľa § 37 má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky ako právoplatný rozsudok súdu.

V zmysle § 45 ods. 1 písm. c) ZORK súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu podľa osobitných predpisov na návrh účastníka konania, proti ktorému bol nariadený výkon rozhodcovského rozsudku, konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie zastaví, ak rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené, alebo odporuje dobrým mravom. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia súd výkon rozhodcovského rozsudku alebo exekučné konanie zastaví aj bez návrhu, ak zistí v rozhodcovskom konaní nedostatky podľa ods. 1 písm. b) alebo c). V zmysle ods. 3 tohto ustanovenia proti rozhodnutiu súdu podľa ods. 1 a 2 je prípustný opravný prostriedok.

Účinky právoplatného rozsudku v občianskom súdnom konaní nie sú upravené. Teória však rozoznáva dvojaké účinky právoplatnosti tzv. formálne a materiálne. Formálna právoplatnosť rozhodnutia vyjadruje, že rozhodnutie už nie je preskúmateľné riadnymi opravnými prostriedkami, teda že riadne opravné prostriedky už nemajú odkladný (suspenzívny účinok). Materiálna právoplatnosť rozhodnutia vyjadruje, že medzi účastníkmi, sa nastolil kvalitatívne nový právny vzťah v podobe judikovaného nároku, o ktorom nemožno znovu konať a ktorý je záväzný pre účastníkov a voči všetkým orgánom.

Kým formálna právoplatnosť je vždy bezvýnimočná, teda rozhodnutie buď je alebo nie je napadnuteľné riadnymi opravnými prostriedkami, materiálna právoplatnosť sa vyznačuje omnoho väčšou flexibilitou. V právnom poriadku tak existujú rozhodnutia, ktoré síce sú v zásade materiálne právoplatné, ale pre určité okruhy právnych vzťahov sa na ne hľadí akoby materiálne právoplatné neboli. Napríklad v § 7 Trestného poriadku, v § 21 ods. 2 Zákona o rodine alebo v § 135 ods. 1 O.s.p. Uvedené normy svedčia o tom, že materiálna právoplatnosť rozhodnutí nie je bezvýnimočná, ale z vážnych dôvodov existujú z nej výnimky. Určenie týchto dôvodov a rozsahu, v akom sa na účinky materiálnej právoplatnosti nemá prihliadať, patrí zákonu, teda zákonodarcovi a súdu nepatrí skúmať vhodnosť či nevhodnosť zákonodarcom zvoleného riešenia pokiaľ nie je v rozpore s Ústavou SR, ústavnými zákonmi alebo medzinárodnými zmluvami, ktoré boli ratifikované a vyhlásené v súlade so zákonom (čl. 125 ods. 1 písm. a) a čl. 144 ods. 1 Ústavy SR).

Osobitnú výnimku účinkov materiálnej právoplatnosti možno vyvodiť teleologickou redukciou ust. § 159 O.s.p. vo vzťahu k mimoriadnym opravným prostriedkom. Zákon totiž výslovne nerieši viazanosť súdu rozhodujúceho o mimoriadnom opravnom prostriedku proti právoplatnému rozhodnutiu týmito právoplatným rozhodnutím. Ak by sa však ust. § 159 O.s.p. v týchto prípadoch aplikovalo doslovne, potom by bolo prakticky vylúčené akékoľvek preskúmanie právoplatných rozhodnutí mimoriadnymi opravnými prostriedkami. Takýto výklad by priamo znemožnil uplatnenie mimoriadnych opravných prostriedkov a tým by vylúčil použitie ustanovení o dovolaní alebo o obnove konania v občianskom súdnom konaní. Takéto dôsledky by ale viedli k zjavnej absurdite.

Vzhľadom na už cit. ust. § 35 ZORK sa vyššie uvedený výklad v plnom rozsahu vzťahuje aj na rozhodcovský rozsudok, ktorý nadobudol účinky právoplatného rozsudku súdu. I z účinkov materiálnej právoplatnosti rozhodcovského rozsudku tak existujú výnimky, rovnako ako z účinkov materiálnej právoplatnosti súdnych rozhodnutí. Typickým prejavom takejto výnimky je ust. § 40 ZORK o žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Pokiaľ by totiž bolo ust. § 35 ZORK vykladané doslovne, potom by súd v konaní o tejto žalobe nemohol rozhodcovský rozsudok vôbec preskúmať, pretože by ním bol v zmysle § 35 ZORK v spojení s § 159 O.s.p. viazaný. Takýto výklad by však bol zjavne proti zreteľne vyjadrenej vôli zákonodarcu, ktorý v § 40 ZORK zakotvil oprávnenie súdu takýto rozhodcovský rozsudok preskúmať v uvedenom rozsahu. Z uvedeného dôvodu je preto potrebné i ust. § 35 ZORK v spojení s § 159 O.s.p. redukovať tak, že účinkami materiálnej právoplatnosti doručeného rozhodcovského rozsudku nie je viazaný súd, ktorý tento rozhodcovský rozsudok preskúma na základe žaloby podľa § 40 ZORK.

Vo vyššie uvedenom zmysle treba vykladať aj ust. cit. § 45 ZORK. Toto ustanovenie v sebe zakotvuje osobitný prieskumný inštitút - prieskumnú právomoc exekučného súdu. V zmysle vyššie uvedených výkladov účinkov materiálnej právoplatnosti by však toto ustanovenie úplne stratilo svoj význam, ktorý mu dal zákonodarcu zreteľným vyjadrením v jeho texte a to umožniť exekučnému súdu odmietnuť exekučnú právnu ochranu nároku priznanému rozhodcovským rozsudkom, ktorý vykazuje niektorú z väd uvedených v § 45 ZORK. Účinky materiálnej právoplatnosti rozhodcovského rozsudku v zmysle § 35 ZORK je tak potrebné na účely § 45 ZORK vylúčiť vo vzťahu k exekučnému titulu. Exekučný súd je teda pri postupe podľa § 45 ZORK oprávnený hľadiť na rozhodcovský rozsudok tak, ako by materiálne právoplatný nebol - nie je ním teda viazaný v zmysle § 159 O.s.p. a môže ho preskúmať z hľadísk vyjadrených v § 45 ZORK aj čo do jeho materiálnej správnosti. Môže teda skúmať, či sú tu dôvody na zastavenie uvedené v § 57 Exekučného poriadku, či sú tu nedostatky uvedené v § 40 písm. a) alebo b) ZORK, alebo či rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené, alebo odporuje dobrým mravom. Ust. § 45 ZORK potom treba považovať za to zákonné zmocnenie, ktoré umožňuje exekučnému súdu jeho skúmanie.

Toto skúmanie je exekučný súd oprávnený vykonávať tak, ako keby tu žiadny rozhodcovský rozsudok nebol teda tak, ako by to mohol urobiť súd, keby sám rozhodoval o týchto otázkach. Tomuto záveru napokon prisvedčuje i doslovné znenie ust. § 35 ZORK, ktoré účinky rozhodcovského rozsudku

obmedzuje len na účastníkov. Už z tejto formulácie je zrejmé, že nebolo zámerom zákonodarcu bezvýhradne viazať všetky štátne orgány účinkami rozhodcovského rozsudku, čo je pochopiteľné i vzhľadom na to, že rozhodcovský súd je súkromnoprávny orgán a rozhodcovské konanie je súkromnoprávnym konaním. Je preto nezlučiteľné s povahou právneho štátu, aby boli súkromnoprávne orgány mocensky postavené plnohodnotne na roveň orgánov disponujúcim verejnou mocou (v tomto smere odvolací súd poukazuje na argumenty v návrhu na zjednotenie výkladu adresovanému občianskoprávnemu kolégiu Najvyššieho súdu SR z januára 2009 č. 34842/2009-10). Zákonodarca vo vyššie citovanom ust. § 44 ods. 2 veta tretia Exekučného poriadku zvýraznil zodpovednosť exekučného súdu za vydanie poverenia na vykonanie exekúcie keď uviedol, že ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne.

Podľa Zákona o rozhodcovskom konaní ak bolo zistené, že povinný bol zaviazaný k plneniu, ktoré je právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom, tak exekučný súd konanie zastaví a podľa Exekučného poriadku, ak súd zistí rozpor exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne a až následne konanie zastaví. Zákonná úprava teda dáva exekučnému súdu právo preveriť a vecne posúdiť rozhodcovský rozsudok aj z hľadiska, či plnenie uložené vo výrokovej časti rozsudku je dovolené a či zároveň nie je v rozpore s dobrými mravmi. Uvedené posudzuje exekučný súd ako predbežnú otázku už predtým ako vydá poverenie súdnemu exekútorovi na vykonanie exekúcie. Neexistuje žiadny rozumný argument proti súdnemu prieskumu rozhodcovského rozsudku podľa § 45 ZORK už v štádiu rozhodovania o žiadosti o udelenie poverenia. Ak sú totiž v štádiu podania žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie splnené podmienky pre zastavenie exekúcie, tak potom by vyvstalo ako nelogické, aby exekučný súd napriek tomu vydal poverenie a až následne exekúciu zastavil. Rovnako nesprávnym by bol postup podľa ktorého by súd „vynechal“ rozhodnutie o žiadosti exekútora o udelenie poverenia a pristúpil priamo k zastaveniu exekučného konania podľa § 45 ZORK. Na druhej strane, aj po udelení poverenia exekútorovi na vykonanie exekúcie napriek existencii dôvodov na zastavenie exekučného konania, resp. na zamietnutie žiadosti o jej udelenie sa nezbavuje súd povinnosti zastaviť exekučné konanie aj v neskoršom štádiu konania. Súd totiž musí počas celej doby vykonávania exekúcie dbať na to, aby sa exekúcia vykonávala v súlade so zákonom.

Naviac vyššie uvedený výklad príslušných ustanovení ZORK je i eurokonformný. Súdny dvor už v rade prípadov (napríklad vo veci C-240/98 až C-244/98 Océano Group Editorial a Salvat Editores, vo veci C-168/05 Mostaza Cláro, vec C-243/08 Pannon GSM a vec C-40/08 Asturcom Telekomunicaciones), uzavrel, že systém ochrany zavedený smernicou 93/13/EHS vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení pokiaľ ide o vyjednávaciu silu ako aj o úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol ovplyvniť ich obsah. Vzhľadom na predmetné nerovné postavenie jednej zo zmluvných strán, čl. 6 ods. 1 uvedenej smernice stanovuje, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné. Ako to vyplýva z judikatúry, ide o kogentné ustanovenie, ktoré smeruje k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou, ktorá medzi nimi môže znovu zaviesť rovnosť. S cieľom zabezpečiť úroveň ochrany, ktorú chce smernica č. 93/13/EHS dosiahnuť, Súdny dvor viackrát zdôraznil že tento nerovný stav medzi spotrebiteľom a predajcom, resp. dodávateľom môže byť kompenzovaný iba pozitívnym vonkajším zásahom. Vo svetle týchto zásad Súdny dvor stanovil, že vnútroštátny súd má posudzovať ex offio nekalú povahu zmluvnej podmienky. Smernica č. 93/13/EHS sa má teda vykladať v tom zmysle, že súd, ktorý rozhoduje o návrhu na nútený výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku je povinný aj bez návrhu posúdiť neprimeranosť sankcie obsiahnutej v zmluve o úvere uzavretej medzi poskytovateľom úveru a spotrebiteľom. Ak súd rozhodne, že sankcia predstavuje nekalú zmluvnú podmienku, je jeho povinnosťou zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol touto podmienkou viazaný.

Obdobný záver prijal Súdny dvor EÚ dňa 16.11.2010 vo veci C-76/2010 Pohotovosť, s.r.o. proti Iveta Korčkovská, kde uzavrel, že Smernica Rady 93/13/EHS ukladá vnútroštátnemu súdu, ktorý rozhoduje o návrhu na nútený výkon právoplatného rozhodcovského rozhodnutia vydaného bez účasti spotrebiteľa, povinnosť aj bez návrhu posúdiť nekalú povahu sankcie obsiahnutej v zmluve o úvere so spotrebiteľom, ak tento súd má na tento účel k dispozícii nevyhnutné informácie o právnom a skutkovom stave a podľa

vnútroštátnych procesných pravidiel môže uvedený súd vykonať takéto posúdenie v rámci obdobných konaní na základe vnútroštátneho práva.

S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu odvolací súd uzatvára, že exekučný súd je oprávnený i povinný a to už v štádiu rozhodovania o žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ale i neskôr v priebehu celého exekučného konania ex offo - z úradnej povinnosti skúmať, či rozhodcovský rozsudok nezaväzuje povinného na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom.

Bolo preto dôvodným pristúpiť k preskúmaniu týchto otázok, pričom prvostupňový súd správne sústredil prvoradú pozornosť na preskúmanie rozhodcovskej doložky.

Z obsahu spisu bolo zistené, že oprávnený a právna predchodkyňa povinného - jeho matka uzavreli dňa 30.6.2008 zmluvu o úvere, na základe ktorej oprávnený poskytol povinnému úver vo výške 398,32 Eur (12.000,- Sk), ktorý sa tento zaviazal vrátiť spolu s príslušnými poplatkami v dohodnutých 12 mesačných splátkach po 61,74 Eur (1.860,- Sk) počnúc dňom 27.7.2008. Neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere podľa dojednania sú všeobecné podmienky poskytnutia úveru obsiahnuté na druhej strane zmluvy, v zmysle ktorých v čl. 17 zmluvné strany dohodli, že všetky spory budú riešené a) pred Stálym rozhodcovským súdom zriadeným spoločnosťou Slovenská rozhodcovská, a.s., so sídlom v Bratislave, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na rozhodcovskom súde alebo b) pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na súde podľa O.s.p. Zmluvné strany zároveň dohodli, že pokiaľ ktorákoľvek zo zmluvných strán podá žalobu o rozhodnutie sporu na všeobecnom súde, považuje sa táto skutočnosť za rozvázovaciú podmienku tejto rozhodcovskej doložky.

Z formy a obsahu zmluvy je zrejmé, že sa jedná o tzv. „formulárovú“ zmluvu, ktorej predtlač formulára mal oprávnený už pripravenú a dopisoval do nej iba konkrétne údaje týkajúce sa povinného, pričom povinný obsah tejto zmluvy v časti všeobecných podmienok žiadnym podstatným spôsobom nemohol ovplyvniť ani neovplyvnil. Rozhodcovská doložka teda nesporne nebola individuálne dojednaná.

Dňa 1.7.2007 nadobudol účinnosť nový Zákon o ochrane spotrebiteľa č. 250/2007 Z.z., ktorý ostatnom znení má § 3 ods. 3 zák. č. 250/2007 Z.z. zakotvené, že každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

S účinnosťou od 1.1.2008 Občiansky zákonník v § 52 ods. 1 spotrebiteľskú zmluvu definuje ako každú zmluvu bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Dodávateľom podľa ods. 3 cit. ust. je pritom osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom podľa ods. 4 cit. ust. je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Keďže oprávnený je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, oprávnený pri uzatvorení predmetnej zmluvy vystupoval v pozícii dodávateľa v zmysle § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy a je i veriteľom v zmysle § 3 ods. 1 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy. Vzhľadom na to, že povinný pri uzatváraní a plnení predmetnej zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti, je potrebné ho v zmysle § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka v uvedenom znení považovať za spotrebiteľa a zároveň je spotrebiteľom i v zmysle § 3 ods. 2 zák. č. 258/2001 Z.z. Vzhľadom na to, že predmetnou zmluvou o úvere sa zaviazal poskytnúť oprávnený ako dodávateľ povinnému ako spotrebiteľovi dočasné peňažné prostriedky vo forme úveru a povinný ako spotrebiteľ sa zaviazal poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom, zmluva uzavretá medzi účastníkmi spĺňa základné náležitosti spotrebiteľského úveru v zmysle § 2 písm. a) a b) zák. č. 258/2001 Z.z. Keďže zároveň nebolo preukázané, že by zmluva uzavretá medzi účastníkmi bola niektorou zo zmlúv vymenovaných v § 1 ods. 2 zák. č. 258/2001 Z.z., nie je vylúčená spod jurisdikcie tohto zákona.

Z uvedeného potom vyplýva, že právny vzťah medzi účastníkmi založený predmetnou zmluvou o úvere je nevyhnutné posudzovať podľa zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v

čase uzavretia zmluvy. A to bez ohľadu na to, že zmluva o úvere je tzv. absolútny obchod (§ 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka). S poukazom na vyššie uvedené, vychádzajúc zo zásady *lex specialis derogat lex generalis*, podľa ktorej špeciálna právna úprava, ktorou v danom prípade je zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ako i ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, má prednosť pred všeobecnou, ktorou je Obchodný zákonník, je nevyhnutné predmetný právny vzťah medzi účastníkmi posudzovať podľa citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka a príslušných ustanovení Zákona o spotrebiteľských úveroch.

Berúc zreteľ na zásadu hospodárnosti občianskeho súdneho konania a požiadavku Európskej únie na *ex offo* súdnu kontrolu zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, bolo dôvodným prednostne podrobiť kontrole rozhodcovskú doložku.

V zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1.1.2008 spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa („ďalej len neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia, alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia za individuálne dojednané zmluvné podmienky sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Podľa ods. 3 tohto ustanovenia ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané. V ods. 4 potom zákonodarca demonštratívne vymenúva ustanovenia v spotrebiteľskej zmluve, ktoré sú neprijateľnými podmienkami. Výpočet táto novelizácia doplnila o písm. r), v zmysle ktorého za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Podľa ods. 5 tohto ustanovenia neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné. Podľa dôvodovej správy k tomuto ustanoveniu cieľom úpravy je umožniť spotrebiteľovi rozhodnúť sa, kde uplatní svoje právo.

Z cit. ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že nie každá zmluvná podmienka, ktorá vyvoláva nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán zo spotrebiteľskej zmluvy je neprijateľná. Neprijateľnou sa stáva vtedy, ak spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany.

Článok 1 písm. q) prílohy Smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 účinnej od 21.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ktorá predstavuje interpretačné pravidlo, za neprijateľnú zmluvnú podmienku odporúča aj „zmluvnú podmienku neposkytnúť spotrebiteľovi právo alebo mu brániť v uplatňovaní práva podať žalobu alebo podať akýkoľvek iný opravný prostriedok, najmä vyžadovať od spotrebiteľa, aby riešil spory neupravené právnymi ustanoveniami výhradne arbitrážou, nevhodne obmedzovať prístup k dôkazom, alebo ukladať mu povinnosť dôkazného bremena, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, malo spočívať na inej zmluvnej strane“. Smernica ako právny akt orgánov Európskej únie na rozdiel od Nariadenia pritom nemá priamu právnu záväznosť, ale všeobecne sa vyžaduje, aby výklad vnútroštátneho práva bol eurokonformný, teda aby súd vykladal vnútroštátne normy vo svetle európskych smerníc a to i v tom období, keď ich zásady neboli ešte do vnútroštátnych noriem inkorporované.

ESLP v rozsudku z 27.6.2000 vo veci navrhovateľa *Océano Grupo Editorial SA* nariadil, že národný súd je povinný počas použitia ustanovení národného práva, ktoré sú skoršieho alebo neskoršieho dátumu než uvedená smernica (93/13/EHS o neprimeraných nečestných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách) interpretovať ich pokiaľ je to možné vo svetle presného znenia a účelu smernice. Požiadavka o výklad v zhode so smernicou žiada národný súd zvlášť podporiť výklad, ktorý by na jeho vlastný návrh nepovolil jurisdikciu naň delegovanú na základe neprimeranej, nečestnej podmienky.

Kým smernica vychádza zo vzorového okruhu nekalých klauzúl, slovenský zákonodarca upravil režim súdnej kontroly neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách na základe indikatívneho výpočtu neprijateľných podmienok (viď. slovo „najmä“ v § 53 ods. 4 OZ). To znamená, že súdu nič nebráni judikovať neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve podľa tzv. generálnej klauzuly v § 53 ods. 1 OZ, a teda nad rámec zoznamu podmienok uvedených v prílohe smernice alebo okruhu uvedeného v Občianskom zákonníku. Nemožno napríklad vylúčiť, že súd so zreteľom na ostatné

zmluvné podmienky (čl. 4 ods. 1 smernice) posúdi rozhodcovskú doložku ako neprijateľnú bez ohľadu na jej znenie, teda že neobstojí žiadna rozhodcovská doložka a priestor pre rozhodcovské konanie bude len pri preukázateľnom individuálnom vyjednaní rozhodcovskej zmluvy zo strany spotrebiteľa.

Cieľom rozhodcovskej zmluvy je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu zmluvných strán rozhodcom ako súkromnou osobou, na ktorú zmluvné strany takúto právomoc delegovali. Ako veľakrát i v tomto prípade je rozhodcovská zmluva vyjadrená iba v podobe rozhodcovskej doložky, ktorá splýva s ostatnými zmluvnými podmienkami v zmluve. V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je ale význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože v prípade sporu súkromná osoba rozhodne o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach zmluvných strán, s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy. Ak rozhodcovská zmluva nebola osobitne spotrebiteľom vyjednaná, ale vyplýva zo štandardného textu tzv. formulárovej zmluvy, teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, bez vysvetlenia spotrebiteľovi podstatných rozdielov medzi konaním pred štátnym súdom a rozhodcovským súdom je dôvodné predpokladať, že spotrebiteľ ako slabšia strana sporu si svoj osud v tak závažnej veci akou je prípadný neskorší rozhodcovský proces neuvedomuje. Okrem toho táto doložka nebola dojednaná v čase vyššej bdelosti spotrebiteľa po vzniku sporu, ale na začiatku zmluvného vzťahu. Predmetná rozhodcovská doložka, ktorá má založiť legitimitu pre exekučný titul znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom, ak dodávateľ ešte predtým podal žalobu na rozhodcovskom súde. Rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal a vzhľadom na jej splynutie s ostatnými štandardnými podmienkami vo formulárovej zmluve ani nemal na výber. Mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým jej ustanoveniam, teda aj rozhodcovskému konaniu.

Cit. § 53 ods. 4 písm. r) OZ je potrebné vykladať tak, že rozhodcovskú doložku nie je možné akceptovať, ak by vyžadovala od spotrebiteľa podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r) OZ nie je o možnosti výberu medzi štátnym a súkromným súdom, ale predovšetkým o dôsledkoch, ktoré zakladá, a teda, či doložka núti spotrebiteľa podrobiť sa arbitráži. O doložku, ktorá vyžaduje, aby spotrebiteľ riešil spory výlučne v rozhodcovskom konaní ide teda aj vtedy, ak síce spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa tejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený nezvratne podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Odvolací súd zastáva názor, že pokiaľ ide o tzv. nevýhradnú rozhodcovskú doložku, možnosť voľby pre spotrebiteľa je len iluzórna, pretože takmer s pravidelnosťou rozhodcovské žaloby podávajú veritelia a to na vybraný rozhodcovský súd.

Odvolací súd nespochybuje právne stanovisko, že zákon nevyklučuje, aby aj v spotrebiteľskej zmluve bola platne so spotrebiteľom dojednaná rozhodcovská doložka. Podstatnou z hľadiska vyslovenia absolútnej neplatnosti tohto dojednania je skutočnosť, že táto podmienka nebola so spotrebiteľom vopred individuálne dojednaná a spotrebiteľ nemal reálnu možnosť obsah predloženej formulárovej zmluvy vo všeobecných podmienkach ovplyvniť, resp. niektoré zo zmluvných dojednaní vylúčiť. Rozhodcovská doložka nebola, napriek jej formulácii, skutočne alternatívnou, ako to namieta oprávnený. Veriteľ podaním návrhu v rozhodcovskom konaní uskutočnil výber predpokladaný v dojednanej zmluve. Po tomto výbere už povinný nemal faktickú možnosť podať návrh na začatie konania resp. brániť sa pred všeobecným súdom, čím došlo k porušeniu Ústavou SR garantovaného práva každého na spravodlivý súdny proces pred nezávislým a nestranným súdom.

V obdobnej veci Ústavný súd SR v rozhodnutí IV.ÚS 55/2011 z 24.2.2011 zaujal stanovisko, že pokiaľ súd vyslovil názor, že rozhodcovská doložka, ktorá znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom, ak dodávateľ pred spotrebiteľom podal žalobu na rozhodcovskom súde, je neprijateľná a prieči sa dobrým mravom a výkon práv a povinností z takejto doložky odporuje dobrým mravom, resp. že rozhodcovská doložka je neprijateľnou zmluvnou podmienkou v zmysle ust. § 52 a nasl. OZ za použitia ich výkladu v súlade so Smernicou Rady 93/13/EHS, tieto závery súdov nemožno považovať za svojvoľný výklad a aplikáciu príslušného ustanovenia ESP a k porušeniu základných práv sťažovateľa nedošlo.

Vo svetle vyššie uvedenej argumentácie, odvolací súd je toho názoru, že zmluvná podmienka dojednaná účastníkmi v podobe rozhodcovskej doložky, podľa ktorej prípadné budúce spory prejedná štátny alebo rozhodcovský súd, podľa výberu žalobcu, čím v prípade podania žaloby dodávateľom núti spotrebiteľa podrobiť sa rozhodcovskému konaniu pred rozhodcom fakticky vybraným dodávateľom a zbavuje ho

možnosti riešiť spor pred štátnym súdom, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a je teda neprijateľnou zmluvnou podmienkou, na ktorú musí súd v ktoromkoľvek štádiu konania z úradnej povinnosti (ex officio) prihliadať, pričom musí zabezpečiť, aby spotrebiteľ takouto neprijateľnou podmienkou nebol viazaný. Neprijateľnosť predmetnej zmluvnej podmienky odvolací súd vyslovil s použitím cit. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka za použitia jeho eurokonformného výkladu, s poukazom na vyššie uvedenú smernicu, závery Súdneho dvora EÚ i Ústavného súdu SR.

Keďže predmetná rozhodcovská doložka s poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka je neplatná a keďže potom medzi zmluvnými stranami nebola platne uzavretá rozhodcovská zmluva v zmysle § 3 a nasledujúcich zák. č. 244/2002 Z.z., nebola ani založená právomoc rozhodcovského súdu v danej veci konať a rozhodnúť. Rozsudok rozhodcovského súdu, ktorý bol predložený ako exekučný titul je preto právne neúčinný, nulitný, ničotný, neschopný vyvolať právne následky - materiálne nevykonateľný. Exekučný titul je teda v rozpore so zákonom, v dôsledku čoho boli splnené podmienky § 44 ods. 2 Exekučného poriadku pre zamietnutie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. V neskoršom štádiu exekúcie po vydaní poverenia, je to dôvod na zastavenie exekučného konania súdom aj bez návrhu v zmysle § 45 ods. 2 ZoRK podľa § 45 ods. 1 písm. b/, v spojení s § 40 ods. 1 písm. a/ analogicky. Rozhodcovský rozsudok bol totiž vydaný vo veci, ktorá nemôže byť predmetom rozhodcovského konania, keďže absentuje platná rozhodcovská zmluva.

Obdobne NS SR v rozsudku 3Cdo 146/2011 uzavrel, že pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie za exekučný titul označil rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Ak nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Exekučný súd je povinný zamietnuť žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak už pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom, na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný.

Odvolací súd upriamuje pozornosť aj na uznesenie NS SR, sp. zn. 6 Cdo 1/2012 zo dňa 21. marca 2012, podľa ktorého oprávneniu súdov v exekučnom konaní skúmať právomoc rozhodcovského súdu v súvislosti s existenciou rozhodcovskej zmluvy, resp. s jej neplatnosťou, nebránia ustanovenia zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, napr. § 21 ods. 2 alebo § 40 ods. 1 písm. c/ tohto predpisu. Tieto ustanovenia sa týkajú všeobecne účastníkov rozhodcovského konania, ktorými môžu byť aj iné subjekty než spotrebiteľ, pričom sa v nich premieta klasická rímska právna zásada (princíp) "vigilantibus iura scripta sunt" ("práva patria bdelym" alebo "nech si každý stráži svoje práva" alebo "zákony sú písané pre bdelych"). Kým nevyužitie postupu podľa týchto ustanovení v prípade iných účastníkov rozhodcovského konania znamená stratu možnosti skúmať a spochybňovať rozhodcovskú zmluvu a tým aj právomoc rozhodcovského súdu v konkrétnej veci (pretože inak by tieto ustanovenia strácali svoj zmysel - boli by nadbytočné), v spotrebiteľských veciach tomu tak nie je. Princíp "vigilantibus iura scripta sunt" v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. To znamená, že aj keď účastník rozhodcovského konania, ktorým je spotrebiteľ, nevyužije možnosť spochybniť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a v prípade zisteného nedostatku v tomto smere konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť tohto exekučného titulu. Takýmto postupom exekučný súd napíňa príkaz vyplývajúci z princípu ochrany práv spotrebiteľa.

Vzhľadom na zásadu hospodárnosti občianskeho súdneho konania, bolo potom už nadbytočným zaoberať sa ďalším obsahom zmluvy o úvere a prípadnou neprijateľnosťou ďalších zmluvných podmienok.

S poukazom na vyššie uvedené bolo potom dôvodným, aby prvostupňový súd exekúciu s použitím § 57 ods. 2 Exekučného poriadku v spojení s § 45 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní zastavil. Odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne, s použitím ust. § 219 O.s.p. preto potvrdil.

Odvolaací súd pritom nepovažoval za potrebné exekučné konanie prerušiť z dôvodu, že by vyhovel návrhu oprávneného a požiadal Súdny dvor ES o rozhodnutie o predbežnej otázke výkladu primárneho a sekundárneho únieového práva tak, ako to požadoval odvolateľ.

Podľa § 109 ods. 1 písm. c) O.s.p. súd konanie preruší, ak rozhodol, že požiada Súdny dvor Európskych spoločností o rozhodnutie o predbežnej otázke podľa medzinárodnej zmluvy.

Vychádzajúc z vyššie citovaného ustanovenia je súd ako autoritatívny orgán rozhodujúci spory a iné právne veci povinný obligatórne prerušiť súdne konanie, ak rozhodol o tom, že požiada podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní EÚ Súdny dvor Európskej únie o vydanie rozhodnutia o predbežnej (prejudiciálnej) otázke. Konanie o predbežnej otázke podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní EÚ (ďalej aj „ZFEÚ“) má povahu osobitného nesporného a medzitýmneho konania, v ktorom Súdny dvor Európskej únie má právomoc vydať rozhodnutie o výklade zakladajúcich zmlúv Únie, o platnosti a výklade aktov inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Európskej únie, o výklade štatútov orgánov zriadených aktom Rady ES. Konanie o predbežnej otázke pred Súdnym dvorom je inštitútom pôsobiacim v záujme integrácie a zachovania jednoty európskeho práva, pretože v tomto konaní Súdny dvor Európskej únie vydáva rozhodnutia o určitých čiastkových otázkach výkladu a platnosti komunitárneho práva, ktoré je potrebné pre rozhodnutie vnútroštátneho súdu vo veci samej.

Povinnosť vnútroštátneho súdneho orgánu požiadať Súdny dvor o vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke je zakotvená v druhej vete článku 267 ZFEÚ. Túto povinnosť však nemožno vykladať absolútne, t. j. že vnútroštátny orgán má vždy a za akýchkoľvek okolností povinnosť požiadať o vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke. Zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku totiž nevyplýva, že všeobecný súd musí na návrh účastníka prerušiť konanie a predložiť Súdnemu dvoru návrh na rozhodnutie o prejudiciálnej otázke o výklade právneho aktu Európskej únie a rovnako predpokladom takéhoto procesného postupu nie je len samotná skutočnosť, že sa v konkrétnej veci aplikuje ustanovenie zákona Slovenskej republiky, do ktorého boli transportované únieové právne normy, alebo ak sa aplikuje ustanovenie únieového právneho predpisu. Dotknutý súd má iba možnosť položiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa výkladu normy práva Únie (fakultatívne konanie o predbežnej otázke), ak to považuje a potrebné pre rozhodnutie sporu, o ktorom koná a to i bez ohľadu na to, či to účastníci konania vo veci samej navrhli alebo nie. Avšak súd proti rozhodnutiu ktorého už nie je možné podať opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je v zásade povinný položiť takúto otázku Súdnemu dvoru, ale s výnimkou prípadov, ak v danej oblasti už existuje judikatúra a prípadné nové okolnosti nevyvolávajú skutočné pochybnosti o možnosti uplatniť túto judikatúru (*acte éclairé*), alebo ak sa správny spôsob výkladu dotknutého práva javí byť úplne jednoznačným (*acte clairé*). Takisto aj súd proti rozhodnutiam ktorého je prípustný opravný prostriedok (aj mimoriadny) môže sám rozhodnúť o správnom výklade práva Únie a použiť ho na ním zistený skutkový stav, najmä ak usudzuje, že judikatúra Súdného dvora mu poskytuje dostatok informácií.

Ak však ide o otázku platnosti aktu Únie, vnútroštátny súd vždy musí položiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru, ak má pochybnosti o platnosti takéhoto aktu (obligatórne konanie o predbežnej otázke).

V zmysle záverov Európskeho súdneho dvora vo veci ESD-C-302/2004 Európsky súdny dvor nemá právomoc na zodpovedanie prejudiciálnej otázky vtedy, ak okolnosti skutkového stavu v merite veci predchádzajú vstupu k EÚ. Slovenská republika vstúpila do EÚ dňom 1.5.2004 a keďže k uzavretiu záväzkového vzťahu, z ktorého sa odvodzuje vymáhaný nárok, došlo v júni 2008, z tohto hľadiska by bola daná právomoc ESD na zodpovedanie prejudiciálnej otázky v danej veci.

Predpokladom povinnosti začať konanie o predbežnej otázke týkajúcej sa výkladu komunitárneho práva je v zmysle ustálenej judikatúry Súdného dvora predovšetkým skutočnosť, či otázka komunitárneho práva týkajúca sa platnosti alebo výkladu únieového práva je pre riešenie daného prípadu relevantná. Zmyslom riešenia predbežnej otázky nie je rozhodnúť konkrétny spor, ktorý je vo výlučnej kompetencii súdu členskej krajiny, ale zabezpečiť jednotný výklad komunitárneho práva. Rozhodnutie o otázke hraníc aplikovateľnosti únieového práva (tiež o jeho výklade alebo o jeho platnosti), teda, musí mať bezprostredný súvis so sporom prejednávaným vnútroštátnym súdom v tom zmysle, že ho determinuje po stránke právnej. Zároveň prejudiciálna otázka nastolená Súdnemu dvoru EÚ nesmie byť zjavne neopodstatnená a irelevantná vo vzťahu k prebiehajúcemu konaniu, jej potenciálne zodpovedanie musí

mať reálny dosah na prebiehajúci spor, a zároveň nesmie ísť o otázku akademickú v tom zmysle, že táto otázka nemá reálny základ v prejednávanom spore.

Prvou otázkou, ktorá mala byť podľa povinného Súdneho dvoru EÚ predložená, je otázka, či sa má ustanovenie písm. q/ ods. 1 prílohy smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať tak, že za každých okolností zakazuje rozhodovať spory v rámci spotrebiteľských zmlúv na základe rozhodcovskej doložky prostredníctvom rozhodcovských súdov. Uvedenú otázku považuje odvolací súd za čisto akademickú, nemajúcu základ v prejednávanom spore, a teda nespôsobilú ovplyvniť jeho výsledok. Rozhodujúce súdy totiž nevyslovili právny názor o zákaze rozhodovať spory so spotrebiteľom v rozhodcovskom konaní en bloc, keď naopak bolo skúmané, či rozhodcovská doložka bola alebo nebola so spotrebiteľom individuálne dojednaná. Potom dospeli k záveru, že keďže rozhodcovská doložka nebola so spotrebiteľom dojednaná individuálne a núti spotrebiteľa podrobiť sa rozhodcovskému konaniu, je neprijateľnou, spotrebiteľa nezaväzujúcou podmienkou. K rovnakému záveru dospel i odvolací súd, ktorý navyše už vyššie výslovne uviedol, že nespochybňuje názor odvolateľa o tom, že zákon nevylučuje, aby aj v spotrebiteľskej zmluve bola platne so spotrebiteľkou dojednaná rozhodcovská doložka, teda že rozhodovanie spotrebiteľských sporov v rozhodcovskom konaní nie je vylúčené. Uvedený názor je v súlade s konštantnou rozhodovacou praxou i Najvyššieho súdu SR (napr. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 1/2012 a pod.). Z uvedených dôvodov je teda prvú otázku formulovanú odvolateľom potrebné posúdiť ako akademickú, nemajúcu základ v prejednávanom spore.

Druhou otázkou sa odvolateľ snažil získať odpoveď, či je možné ustanovenie písm. q) ods. 1 prílohy smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať tak, že mu neodporuje uzatvorenie presne formulovanej alternatívnej - nevýhradnej rozhodcovskej doložky, ktorú využíva vo všeobecných zmluvných dojednaniach oprávnený. Uvedená otázka však nie je z hľadiska správnosti rozhodnutia a prijatého právneho názoru exekučného súdu zásadná a prejednávaný spor po stránke právnej nedeterminuje. Smernica Rady 93/13/EHS totiž v článku 3 uvádza, že zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá, sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa. Príloha obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé. Logickým a gramatickým výkladom citovaného ustanovenia potom možno dôjsť k záveru, že Smernica v jednotlivých bodoch svojej prílohy len demonštratívne vymenúva niektoré podmienky v spotrebiteľských zmluvách, ktoré je potrebné považovať za nekalé. Základné predpoklady pre posudzovanie zmluvných podmienok sú však upravené priamo v článku 3 tejto Smernice, ktorý bol transponovaný do právneho poriadku Slovenskej republiky novelou OZ zákonom č. 150/2004 Z.z. a nachádza svoje vyjadrenie v znení § 53 ods. 1 OZ. Z uvedeného potom vyplýva, že pokiaľ príslušný súd dospeje k záveru, že daná podmienka obsiahnutá v spotrebiteľskej zmluve nebola so spotrebiteľom dohodnutá individuálne a zároveň pôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy ku škode spotrebiteľa, bude ju považovať za neprijateľnú, a to bez ohľadu na to, či sa nachádza medzi výpočtom neprijateľných zmluvných podmienok obsiahnutých v prílohe k tejto Smernici, resp. v exemplifikatívnom výpočte neprijateľných zmluvných podmienok obsiahnutých v § 53 ods. 4 OZ. Preto aj v prípade, ak dojednanie rozhodcovskej doložky používanej oprávneným vo všeobecných podmienkach by nebolo neprijateľnou zmluvnou podmienkou priamo podľa písm. q) ods. 1 prílohy Smernice, nič to nemení na správnosti záveru exekučného súdu, že rozhodcovská doložka, ktorá nebola so spotrebiteľom individuálne dohodnutá, pôsobí značnú nerovnováhu v neprospech práv spotrebiteľa, a teda je neprijateľnou, spotrebiteľa nezaväzujúcou podmienkou tak, ako na to už odvolací súd poukázal vo vyšších častiach tohto rozhodnutia. Preto aj druhá otázka formulovaná odvolateľom nie je pre rozhodnutie prejednávaného sporu relevantnou, keď prejednávaný spor po stránke právnej nepredurčuje. Zmyslom riešenia predbežnej otázky totiž nie je rozhodnúť konkrétny spor, ktorý je vo výlučnej kompetencii vnútroštátneho súdu, ale zabezpečiť jednotný výklad komunitárneho práva, k čomu druhá otázka odvolateľa nesmeruje.

Tretou otázkou, ktorá mala byť podľa odvolateľa Súdneho dvoru EÚ predložená, je otázka, či je v súlade s čl. 17 a čl. 47 Charty základných práv EÚ také rozhodnutie vnútroštátneho súdu, ktoré aplikujúc vnútroštátne procesné a aj hmotnoprávne ustanovenia s odkazom na smernicu 93/13/EHS zabráni vymožitelnosti reálnej pohľadávky veriteľa voči spotrebiteľovi?

Súdny dvor EÚ už vo veci Elisa María Mostaza Claro proti Centro Móvil Milenium SL (C-168/05) a vo veci Océano Grupo Editorial a Salvat Editores (C-240/98 až C-244/98) uviedol, že systém ochrany zavedený Smernicou vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k prístupiu na podmienky pripravené vopred predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah. Tento nerovný stav medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom môže byť kompenzovaný iba pozitívnym zásahom, vonkajším vo vzťahu k samotným účastníkom zmluvy. Možnosť súdu skúmať ex offa nekalú povahu zmluvnej podmienky predstavuje prostriedok vhodný zároveň na dosiahnutie výsledku stanoveného v článku 6 Smernice, teda zabránenie tomu, aby jednotlivý spotrebiteľ nebol viazaný nekalou podmienkou, a na prispievanie k splneniu cieľa stanoveného v jej článku 7, pretože takéto preskúmanie môže mať odradzujúci účinok prispievajúci k ukončeniu používania nekalých podmienok v zmluvách uzavretých so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov. Ďalej uviedol, že povaha a význam verejného záujmu, z ktorého vychádza ochrana, ktorú Smernica zaisťuje spotrebiteľom, okrem toho odôvodňujú to, že vnútroštátny súd má posudzovať ex offa nekalú povahu zmluvnej podmienky, a tým vyrovnávať nerovnováhu, ktorá existuje medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom. Ešte ďalej išiel Súdny dvor EÚ v judikáte vo veci Pohotovosť (C-76/10), kde v súvislosti so skúmaním nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách rozhodol, že vnútroštátny súd má aj vo fáze výkonu rozhodnutia povinnosť (aj bez návrhu) posúdiť nekalú povahu podmienky obsiahnutej v zmluve o úvere uzavretej poskytovateľom úveru so spotrebiteľom. Je úlohou dotknutého vnútroštátneho súdu určiť, či sa má podmienka zmluvy o úvere považovať za nekalú v zmysle článkov 3 a 4 Smernice a v prípade kladnej odpovede je úlohou uvedeného súdu vyvodiť všetky dôsledky, ktoré z toho vyplývajú podľa vnútroštátneho práva, s cieľom zabezpečiť sa, že tento spotrebiteľ nie je viazaný touto podmienkou. Už z citovaných judikátov Súdneho dvora EÚ je zrejmé, že ustálená judikatúra Súdneho dvora EÚ pripúšťa aj vo fáze výkonu rozhodnutia posudzovať nekalosť podmienok v spotrebiteľských zmluvách s tým, že v prípade, ak posudzujúci súd dospeje k záveru o nekalosti takejto podmienky, je povinný vyvodiť z uvedeného posúdenia všetky relevantné dôsledky, ktoré z toho vyplývajú z vnútroštátneho práva. Uvedeným následkom v zmysle práva Slovenskej republiky je zamietnutie žiadosti o vydanie poverenia podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku alebo zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1, 2 Exekučného poriadku, obe spočívajúce v tom, že pohľadávku veriteľa voči spotrebiteľovi nie je možné v danom exekučnom konaní vymôcť.

Na základe uvedeného možno dôjsť k záveru, že nie je dôvod mať pochybnosti o tom, že vnútroštátny súd vo všeobecnosti (za predpokladu, že postupuje zákonným spôsobom) môže svojím rozhodnutím zabrániť vymožitelnosti pohľadávky veriteľa voči spotrebiteľovi, a uvedené zabránenie potom nie je v rozpore s článkom 17 Charty základných práv EÚ o ochrane vlastníckeho práva a ani v rozpore s článkom 47 tejto Charty o práve na spravodlivý proces. Uvedené posúdenie bol odvolací súd spôsobilý uskutočniť sám, na základe už existujúcej konštantnej judikatúry Súdneho dvora EÚ, bez potreby predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru EÚ, keď toto jeho posúdenie a zhodnotenie neexistencie potreby zahájiť prejudiciálne konanie je plne v súlade s doktrínou acte éclairé ako aj s doktrínou acte clairé, ktoré stanovujú výnimky z povinnosti predkladania predbežných otázok Súdnemu dvoru EÚ.

Na základe uvedeného, nakoľko odvolací súd nedospel k záveru, že by v prejednávanej príhode existovala potreba obrátiť sa s predbežnou otázkou výkladu únieového práva na Súdny dvor EÚ, návrh oprávneného na prerušenie konania zamietol.

Rovnako odvolací súd zamietol návrh oprávneného na prerušenie predmetného konania v zmysle § 109 ods. 1 písm. b) O.s.p. s tým, že by mal podať Ústavnému súdu SR návrh na konanie o súlade § 44 ods. 2 veta prvá a druhá Exekučného poriadku s čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky a to pre rozpor s princípom právnej istoty a princípom ochrany dôvery všetkých subjektov práva v právny poriadok.

V zmysle § 109 ods. 1 písm. b) veta druhá O.s.p. súd konanie preruší, ak pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že všeobecne záväzný predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná; v tom prípade postúpi návrh Ústavnému súdu na zaujatie stanoviska.

V zmysle § 44 ods. 2 veta prvá a druhá Exekučného poriadku súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Ak súd nezistí rozpor žiadostí

o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu, táto lehota neplatí ak ide o exekučný titul podľa § 41 ods. 2 písm. c) a d).

Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy SR Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Cit. ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku zakladá zodpovednosť exekučného súdu za vykonanie poverenia na vykonanie exekúcie, pretože vydanie musí byť výsledkom náležitého preskúmania jednak exekučného titulu, jednak žiadosti o vydanie poverenia a návrhu na vykonanie exekúcie a to z hľadiska ich súladu so zákonom - teda zákonmi všeobecne a to práve za účelom ochrany práv na exekúciu zúčastnených osôb a to zo strany nezávislého a nestranného súdu. V zverení takejto právomoci súdu odvolací súd nevidí žiaden rozpor alebo nesúlad § 44 ods. 2 veta prvá a druhá Exekučného poriadku s čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy SR. Opätovné preskúmanie prípustnosti exekúcie, proti čomu odvolateľ namieta, pritom umožňuje nielen § 44 ods. 2, ale ust. § 57 ods. 1 písm. g) v spojení s § 58 ods. 1 Exekučného poriadku. Keďže odvolací súd nedospel k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis (v danom prípade konkrétne § 44 ods. 2 veta prvá a druhá Exekučného poriadku), ktorý sa týka danej veci, je v rozpore s Ústavou, neboli ani splnené podmienky, aby konanie podľa návrhu oprávneného v zmysle § 109 ods. 1 písm. b) O.s.p. prerušil a postúpil Ústavnému súdu návrh na zaujatie stanoviska. Súd preto i tento návrh oprávneného na prerušenie daného konania zamietol.

V závere odvolací súd považuje za potrebné prisvedčiť argumentácii odvolateľa, že preskúmané rozhodnutie prvostupňového súdu bolo pre účastníkov po tom, ako súd už predtým vydal poverenie exekútorovi na vykonanie exekúcie prekvapivé a že nemali reálnu možnosť argumentovať vo vzťahu k tomuto pripravovanému rozhodnutiu súdu. Zásada kontradiktórnosti občianskeho súdneho procesu pritom vyžaduje, aby súd ktorý v rámci preskúmania ex offo konštatoval nekalú povahu zmluvnej podmienky, informoval účastníkov konania v spore a vyzval ich, aby sa k tomu kontradiktórne vyjadrili spôsobom stanoveným v občianskom súdnom poriadku. Hoci ale prvostupňový súd tieto práva účastníkov svojím postupom porušil, táto vada konania nemala napokon za následok nesprávne rozhodnutie veci (§ 212 ods. 3 O.s.p.) a preto na ňu odvolací súd neprihliadol. Tým, že oprávnený podal vo veci rozsiahle odvolanie, v ktorom predostrel širokú argumentáciu, s ktorou sa odvolací súd vyššie vysporiadal, bolo napokon tomuto právu účastníka občianskeho súdneho konania urobená zadosť. V tejto súvislosti sa žiada tiež dodať, že prvostupňový súd závery obsiahnuté v preskúmanom uznesení vyvodil iba z tých listinných dôkazov, ktoré sú obsiahnuté v exekučnom spise a ktoré boli predložené výlučne oprávneným, teda o ktorých mal nesporne vedomosť a s obsahom ktorých sa bezpochyby mohol oboznámiť.

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.